

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa T. W.

przeciwko S. K. i M. K.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego S. K. i M. K.

przeciwko T. W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 8 listopada 2012 r.,

zażalenia pozwanego - powoda wzajemnego M. K.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 11 lipca 2012 r.,

1. oddala zażalenie;

**2. pozostawia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania
zażaleniowego Sądowi w orzeczeniu kończącym
postępowanie w sprawie.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2012 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację pozwanego – powoda wzajemnego M. K. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 9 listopada 2011 r., którym Sąd ten w uwzględnieniu powództwa głównego zasądził od pozwanych S. K. i M. K. solidarnie na rzecz powódki T. W. kwotę 80 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 września 2008 r., natomiast powództwo wzajemne S. K. i M. K. o zasądzenie od powódki – pozwanej wzajemnej T. W. kwoty 56 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 marca 2008 r. oddalił.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny stwierdził, że pozwani – powodowie wzajemni, reprezentowani przez pełnomocnika procesowego będącego radcą prawnym, w apelacji, którą zaskarżyli wyrok Sądu Okręgowego w całości, złożyli wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych. Postanowieniami z dnia 3 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy zwolnił pozwanego – powoda wzajemnego S. K. od opłaty od apelacji w całości, natomiast pozwanego – powoda wzajemnego M. K. od opłaty od apelacji ponad kwotę 1 500 zł, a w pozostałej części jego wniosek o zwolnienie od kosztów oddalił. Postanowienia te zostały doręczone pełnomocnikowi pozwanych – powodów wzajemnych w dniu 21 lutego 2012 r., a opłata od apelacji w kwocie 1 500 zł została przez M. K. uiszczona dopiero w dniu 1 marca 2012 r.

Stosownie do art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 ze zm. – dalej: „u.k.s.c.”), który – zgodnie z art. 4 ust. 2 i art. 6 ustawy z dnia 17 grudnia o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45) – znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, strona reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego powinna uiścić opłatę od wniesionego pisma podlegającego opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub wartości przedmiotu zaskarżenia w terminie tygodniowym od dnia doręczenia jej postanowienia w przedmiocie złożonego przez nią wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Przepis ten, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 września 2011 r., I CZ 86/11 (nie publ.), stosuje się także w razie częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, co miało miejsce w niniejszej

sprawie. Skoro postanowienie o częściowym zwolnieniu pozwanego – powoda wzajemnego M. K. zostało doręczone jego pełnomocnikowi w dniu 21 lutego 2012 r., to należna opłata od apelacji powinna być przez niego uiszczona najpóźniej w dniu 28 lutego 2012 r. Ponieważ M. K. uczynił to dopiero w dniu 1 marca 2012 r., a więc po upływie przepisanej terminu, jego apelacja ulega odrzuceniu na podstawie art. 373 w związku z art. 370 k.p.c.

W zażaleniu na to postanowienie pozwany – powód wzajemny M. K. podniósł, że złożył apelację w jednym piśmie wspólnie ze S. K., z którym prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej. W tej sytuacji okoliczność, że opłacił apelację po terminie wynikającym z art. 112 ust. 3 u.k.s.c., pozostaje – jego zdaniem – bez znaczenia, gdyż wspólnicy spółki cywilnej są współuczestnikami materialnymi i koniecznymi, a tym samym jednolitymi, a – zgodnie z art. 4 ust. 1 u.k.s.c. – w razie współuczestnictwa materialnego pismo składane przez kilka osób podlega jednej opłacie. W konkluzji żalący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powódka – pozwana wzajemna T. W. dochodzi od pozwanych – powodów wzajemnych, prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą „K.” – Zakład Kamieniarski Artystyczna Pracownia Rzeźby i Konserwacji Zabytków kwoty 80 000 zł z odsetkami w związku z odstąpieniem od umowy o wykonanie nagrobka. Z kolei pozwani – powodowie wzajemni S. K. i M. K. dochodzą od powódki – pozwanej wzajemnej T. W. kwoty 56 000 zł z odsetkami tytułem zapłaty reszty wynagrodzenia za wykonanie spornego nagrobka.

Ze względu na przewidzianą w art. 864 k.c. solidarną odpowiedzialność współników za zobowiązania spółki, w sprawie z powództwa głównego po stronie pozwanych zachodzi współuczestnictwo materialne, które nie jest jednak ani współuczestnictwem koniecznym ani jednolitym w rozumieniu przepisów art. 72 § 2 i art. 73 § 2 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., I CK 109/02, OSNC 2004, nr 5, poz. 73). Natomiast w sprawie z powództwa wzajemnego, w której pozwani – powodowie wzajemni dochodzą

wierzytelności wchodzącej w skład majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej, po stronie powodów wzajemnych zachodzi współuczestnictwo materialne konieczne w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.c., będące równocześnie współuczestnictwem jednolitym, o którym mowa w art. 73 § 2 k.p.c. (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., III CZP 130/10, OSNC 2011, nr 9, poz. 100).

Zgodnie z art. 4 ust. 1 zd. pierwsze u.k.s.c., pismo wnoszone przez kilka osób podlega jednej opłacie. Użyte w tym przepisie pojęcie pisma należy interpretować w znaczeniu funkcjonalnym jako czynność procesową sporządzoną w formie pisma, a nie w znaczeniu technicznym, co oznacza, że jedno pismo w znaczeniu technicznym, czyli jeden dokument, może obejmować kilka czynności procesowych sporządzonych w formie pisemnej. Zasada opłacania pisma jedną opłatą nie dotyczy – jak wynika z art. 4 ust. 1 zd. drugie u.k.s.c. – sytuacji, w których zachodzi współuczestnictwo formalne, gdyż w takim wypadku każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2007 r., I PZ 19/07, nie publ., z dnia 21 listopada 2007 r., I PZ 18/07, nie publ., z dnia 29 stycznia 2008 r., IV CZ 7/08, nie publ. i II PZ 69/07, nie publ., z dnia 21 października 2008 r., II PZ 32/08, OSNP 2010, nr 5-6, poz. 68, z dnia 5 listopada 2009 r., I CZ 54/09, nie publ. i z dnia 25 sierpnia 2010 r., II UZ 15/10, nie publ.). Zasada wyrażona w art. 4 ust. 1 zd. pierwsze u.k.s.c. odnosi się natomiast do współuczestników materialnych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2003 r., II CZ 103/03, nie publ.; por. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 sierpnia 1966 r., II CR 86/66, OSNCP 1967, nr 2, poz. 33).

W niniejszej sprawie zatem od apelacji wniesionej przez pozwanych – powodów wzajemnych w jednym piśmie należało pobrać tylko jedną opłatę i to zarówno w sprawie z powództwa głównego, jak i wzajemnego. Skoro powód wzajemny S. K. został zwolniony od opłaty od apelacji, należną opłatę powinien uiścić drugi ze współuczestników. Udzielone zwolnienie od kosztów sądowych jest bowiem ściśle związane z sytuacją materialną danej osoby i w związku z tym – bez względu na rodzaj zachodzącego współuczestnictwa – nie rozciąga się na pozostałych współuczestników. Żalący nie ma więc racji zarzucając, że ze względu

na zachodzące po stronie pozwanych – powodów wzajemnych współuczestnictwo materialne, a w sprawie z powództwa wzajemnego – także jednolite, Sąd Apelacyjny nie mógł zastosować sankcji przewidzianej w art. 373 w związku z art. 370 k.p.c.

Trzeba zauważyć, że odrzucona została apelacja żalącego M. K., pozostaje natomiast do rozpoznania apelacja S. K. Ze względu na zachodzące w sprawie z powództwa wzajemnego współuczestnictwo jednolite, czynności procesowe współuczestników działających są przy tym skuteczne wobec nie działających (art. 73 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.